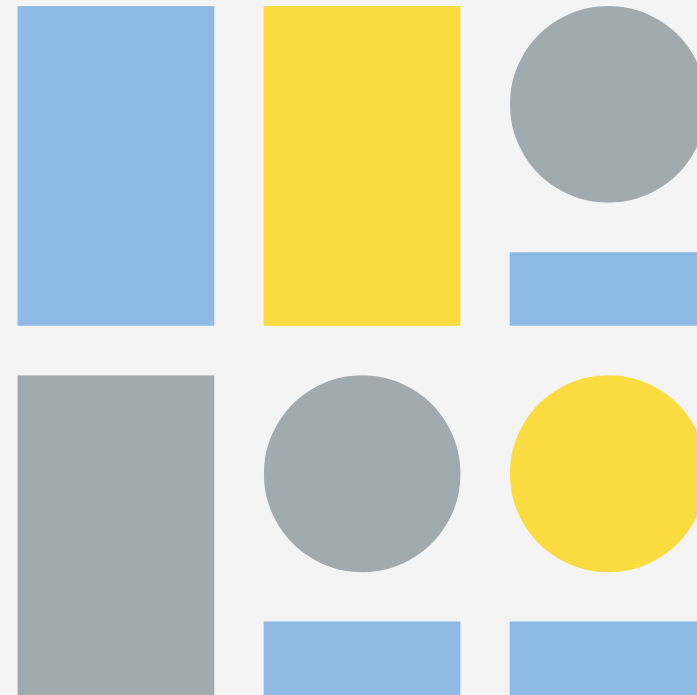

5. Alkutuotanto Toimialaseuranta Q1/2024

Tutkimusyksikkö

5. Alkutuotanto

Sisällysluettelo

5.1. Maatalousalat

5.2. Metsätalous ja puunkorjuu

5.3. Metallimalmien louhinta

Alkutuotanto pitää sisällään maa- ja metsätaloutta, kaivosteollisuutta ja muuta raaka-aineiden kanssa tehtäviä töitä ja aloja.

Toimialat (TOL 2008):

TOL 1 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut

TOL 2 Metsätalous ja puunkorjuu

TOL 7 Metallimalmien louhinta

TOL 8 Muu kaivostoiminta ja louhinta

Seuraavat toimialat huomioidaan Toimialakatsauksessa 2023:

TOL 0892 Turpeen nosto

TOL 81 Kiinteistön- ja maisemanhoito

Sopimusalat: Puutarha-ala, Viher- ja ympäristörakentamisala, Maaseutuelinkeinot, Turkistuotantoala, Metsäkoneala, Metsäala, Taimitarha-ala, Malmikaivokset, Bioteollisuus, Turvetuotantoala

5.1. Maatalousalat (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: ei saatavana
- Maatalouden kannattavuus heikkeni vuonna 2023. Syynä oli tuottajahintojen halpeneminen. Lisäksi sato jäi suurelta osin vähäiseksi.
- Sähkön hinta on alentunut ja tuotantokustannukset ovat muutenkin alentuneet jonkin verran.
- LUKE:n tilastojen mukaan kasvihuoneviljely on maatalouden kannattavin tuotantosuunta. Kasvihuoneet ovat merkittäviä työllistäjiä. Matalapalkka-alan työvoima tuodaan ulkomailta.
- Avomaan puutarhatilojen kohdalla vuosi 2023 oli vaikea. Kausityövoiman heikko saatavuus ja sadon yhtäaikainen kypsyminen aiheuttivat ongelmia esimerkiksi mansikkatiloilla. Tilat investoivat tunneliviljelyyn, joka mahdollistaa marjojen kypsymisen paremman säätelyn. Tämä vähentää yhtäaikaista kypsymistä, jolloin hinnat voidaan pitää korkeina satokaudella.
- Turkistuotanto on kärsinyt lintuinfluenssan vaikutuksista. Uhkakuvat koko alan katoamisesta ovat vähentyneet. Osa tiloista on selvinnyt lintuinfluenssan aiheuttamista ongelmista ja turkiseläinten nahat kävivät vuonna 2023 kaupaksi erityisesti Aasian maihin.

5.2. Metsätalous ja puunkorjuu (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana
- Tuottajahinnat vuosimuutos: ei saatavana
- Hakkuut vähenivät vuonna 2023. Tukkipuun hakkuut laskivat -9 % ja kuitupuun -8 %.
- Myös energiapuuta korjattiin vuotta 2022 vähemmän.
- Alkuvuosi 2023 oli metsätalouden kannalta vielä edellisvuosien kaltainen, mutta loppuvuonna metsäteollisuuden ongelmat iskivät puun kysyntään.
- Hakkuiden vähenemisen myötä myös istutuksia ja muita vastaavia töitä tehdään vähemmän.
- Kemin biotuotetehdas käynnistyi syyskuussa. Se on lisännyt puun kysyntää Pohjois-Suomessa.
- Toimialan työmarkkinoilla vallitsee häiriötila. Suuri osa yrityksistä saa kilpailuetua harmaan talouden ja alipalkkatun ulkomaalaisen työvoiman vuoksi.
- Ulkomaisen työvoiman käyttö metsätöissä on yleistä. Työnantajavelvoitteita laiminlyödään. Erityisesti puutteita on palkkatasossa ja työterveyshuollon järjestämisessä.
- Kevytyrittäjäyys ja töiden ketjuttaminen vaikeuttavat valvontaa. Tämä tekee harmaan talouden hyödyntämisen helpommaksi.

5.3. Metallimalmien louhinta (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: +18 % (Q4/2022 → Q4/2023)
- Tuottajahinnat vuosimuutos: -19 % (Q4/2022 → Q4/2023)
- Suomeen on monen vuoden tauon jälkeen avautumassa yli 100 henkilöä työllistäviä metallikaivoksia. Kaivokset eivät tosin käynnisty vielä vuonna 2024.
- Keliber Oy:n litiumkaivoksen rakentaminen on käynnissä. Kaivostoiminta alkaa vuonna 2025. Hanke on viivästynyt alkuperäisistä suunnitelmista.
- Ranualla sijaitsevan Suhangon kaivoksen investointipäätöstä odotetaan tänä vuonna. Suhanko on nostanut esiin uuden kaivoslain heikkouksia. Kaivoksen verotulot ja työpaikat keskittyvät Ranualle, mutta ympäristöhaitoista kärsivät myös Simo ja Tervola. Tämä on lisännyt hankkeen vastustusta.
- Suhangon päämetallin palladiumin hinta on laskenut viime aikoina. Palladiumia käytetään paljon autojen katalysaattoreissa. Sen kysyntä alenee, kun polttomoottoreiden valmistusmäärät laskevat.
- Metallimalmien louhinnan tuotantomäärä on vähentynyt vuoden 2022 puolivälin jälkeen. Tuotanto ei luultavammin elvy entiselleen ennen kuin uudet kaivokset avataan. Uusien kaivosten myötä alan yritysten henkilöstömäärä nousee jonkun verran.

**Teollisuus
liitto**